

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
01.07.2010
RT I 2010, 34, 182

Hoiu-laenuühistu seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 09.06.2010

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 15. juuni 2010. a otsusega nr 680

§ 1. Hoiu-laenuühistu seaduses(RT I 1999, 24, 357; 2010, 22, 108) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 3 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Hoiu-laenuühistu on finantseerimisasutus, mille peamine ja püsiv tegevus on käesoleva seaduse §-s 6 nimetatud tehingute tegemine.»;

2)paragrahvi 4 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

«(3) Muu isiku, asutuse või ühenduse nimes või nimetuses ei või kasutada sõna «hoiu-laenuühistu», samuti eksitavalt sarnase tähendusega sõnu või lühendeid eesti ega muus keeles.»;

3)paragrahv 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 5. Hoiu-laenuühistu liikmeskonna moodustamise põhimõtted

(1) Hoiu-laenuühistu tegutseb liikmelisuse alusel ja moodustatakse:

- 1) territoriaalsuse põhimõttel, kusjuures tema tegevuspiirkonnaks on ühe kohaliku omavalitsuse üksuse või mitme omavahel piirneva kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritoorium;
- 2) töö-, teenistus- või kutsealasel põhimõttel;
- 3) ühiste majanduslike huvide põhimõttel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud haldusterritooriumil võib tegutseda mitu hoiu-laenuühistut.»;

4)paragrahv 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 6. Hoiu-laenuühistu tehingud

(1) Hoiu-laenuühistu peamine ja püsiv tegevus on oma liikmetega järgmiste tehingute tegemine:

- 1) hoiustamistehingud hoiuste ja muude tagasimakstavate rahaliste vahendite kaasamiseks;
- 2) laenutehingud, sealhulgas tarbijakrediit, hüpoteeklaenud ja faktooring;
- 3) liisingutehingud;
- 4) Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Majanduspiirkonna lepinguriigi (edaspidi *lepinguriik*) asutatud sihtasutuste, struktuurifondide, makseagentuuride või teiste sarnaste isikute poolt pakutavate tagatiste, garantiide, toetuste ja sihtotstarbeliste tagasimakstavate rahaliste vahendite kaasamine ja nende vahendamine;
- 5) krediitdiasutuse, finantseerimisasutuse või kindlustusandja poolt pakutavate tagatiste, garantiide ja muude tagasimakstavate rahaliste vahendite kaasamine ja nende vahendamine;
- 6) nõustamine majandustegevust puudutavates küsimustes;
- 7) muud tehingud, mis on sisult sarnased käesoleva lõike punktides 1–6 loetletud finantsteenustega.

(2) Kindlaksmääramata isikute ringile võib hoiu-laenuühistu osutada:

- 1) valuutavahetusteenuseid;
- 2) rahasiiret ning teisi makseteenuseid vastavalt makseasutuste ja e-raha asutuste seaduses sätestatule.»;

5)paragrahvi 7 lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«1) hoiu-laenuühistu liikmeskonna moodustamise põhimõte ning vastavalt sellele tegevuspiirkond, liikmeskonna moodustamise aluseks olev tegevus- või kutseala või milles seisneb ühine majanduslik huvi;»;

6)paragrahvi 10 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«1) hoiu-laenuühistu liikmeskonna moodustamise põhimõtte ning vastavalt sellele tegevuspiirkond, liikmeskonna moodustamise aluseks olev tegevus- või kutseala või milles seisneb ühine majanduslik huvi;»;

7)paragrahv 13 tunnistatakse kehtetuks;

8)paragrahvi 16 lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

9)paragrahv 17 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 17. Hoiu-laenuühistu liikmeks astumise tingimused

(1) Territoriaalsuse põhimõttel asutatava hoiu-laenuühistu liikmeks võib astuda:

1) füüsiline isik, kelle peamine elukoht või püsiva ja kestva majandus- või kutsetegevuse koht on hoiu-laenuühistu tegevuspiirkonnas või kes omab hoiu-laenuühistu tegevuspiirkonnas kinnisasja;

2) eraõiguslik juriidiline isik, kelle asukoht või tegevuskoht on hoiu-laenuühistu tegevuspiirkonnas.

(2) Töö-, teenistus- või kutsealase või ühiste majanduslike huvide põhimõtte alusel asutatava hoiu-laenuühistu liikmeks võivad astuda:

1) füüsilised isikud, kes tegutsevad või töötavad samal tegevus- või kutsealal või keda seovad ühised majanduslikud huvid;

2) füüsilisest isikust ettevõtjad, kelle põhitegevusala on käesoleva lõike punktis 1 nimetatud isikutega sama tegevusvaldkond;

3) äriühingud, kelle põhitegevusala on käesoleva lõike punktis 1 nimetatud isikutega sama tegevusvaldkond, kelle aasta netokäive või bilansi maht on kuni 2 miljonit eurot ning kellel ei ole üle kümne töötaja;

4) mittetulundusühingud, kelle liikmeteks on käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud isikud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud liikmete osakaal ei või olla suurem kui 25 protsenti liikmete koguarvust.

(4) Hoiu-laenuühistu liikmeks ei saa olla riik, kohaliku omavalitsuse üksus ega avalik-õiguslik juriidiline isik.»;

10)paragrahv 18 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 18. Hoiu-laenuühistu liikmete arv

(1) Hoiu-laenuühistul peab olema vähemalt 25 liiget.

(2) Ühiste majanduslike huvide põhimõttel moodustatud hoiu-laenuühistul võib olla kuni 1000 liiget.

(3) Hoiu-laenuühistu liikmete nimekirja tulundusühistuseaduse § 15 lõikes 1 sätestatud kehtivate andmetega esitab ühistu juhatus äriregistrile koos majandusaasta aruandega.»;

11)paragrahvi 19 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Hoiu-laenuühistu liikmel on õigus ühistust väljaastumisel või väljaarvamisel tagasi saada tasutud osamaks tulundusühistuseaduses ettenähtud korras.»;

12)paragrahvi 22 lõiked 4 ja 5 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

«(4) Osakapitali suurendamisel kohaldatakse äriseadustiku §-des 192, 192¹ ja 195 ning § 196 lõike 1 punktides 1–5 ja 7 ning lõigetes 3–3² ja 4 ning §-des 196¹ ja 196² sätestatut.

(5) Osakapitali vähendamisel kohaldatakse äriseadustiku §-des 197 ja 197¹ ning § 199 lõigetes 1 ja 2 ning §-des 199², 200 ja 200¹ sätestatut. Osakapitali ei või vähendada alla käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud miinimumi.»;

13)paragrahvi 23 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Hoiu-laenuühistu liikme osamaksu suurus peab olema vähemalt 30 eurot.»;

14)paragrahv 27 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 27. Hoiu-laenuühistu usaldusvärsuse tagamine

(1) Hoiu-laenuühistu peab oma tegevuses järgima kõiki alljärgnevat nõudeid:

1) hoiu-laenuühistu peab paigutama vähemalt 5 protsenti oma liikmete hoiuste summast nõudmiseni hoiusena Eesti või teise lepinguriigi krediidiasutusse;

2) hoiu-laenuühistu võib omandada ainult oma peamiseks ja püsivaks tegevuseks vajalikke kinnisasju;

3) hoiu-laenuühistul on keelatud osaleda osanikuna täisühingus või täisosanikuna usaldusühingus;

4) hoiu-laenuühistu investeringud põhivarasse, sealhulgas finantspõhivarasse ei tohi kokku olla suuremad hoiu-laenuühistu omakapitalist;

5) hoiu-laenuühistu bilansiliste nõuete summa klientide vastu ja bilansiväliste kohustuste summa kokku ei või ületada kümnekordset omakapitali summat.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud ei kohaldata, kui hoiu-laenuühistu on omandanud kinnisasja kahjude ennetamiseks või vältimiseks ja hoiu-laenuühistu on kinnisasja kolme aasta jooksul võõrandanud.

(3) Hoiu-laenuühistu ei tohi puhaskasumist teha väljamakseid, kui majandusaastal ei ole kolme kuu vältel kinni peetud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud või kui hoiu-laenuühistu viimase majandusaasta lõppemisel kinnitatud majandusaasta aruandest ilmneb, et hoiu-laenuühistu omakapital jääks väiksemaks käesoleva seaduse § 22 lõikes 3 sätestatud.»;

15)paragrahv 28 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 28. Nõuded laenudele

(1) Hoiu-laenuühistu on kohustatud laenude andmisel järgima krediteerimise häid tavasid ning kontrollima laenusaaaja maksevõimelisust, usaldusvärsust ja piisava tagatise olemasolu.

(2) Laenuandmise otsus peab tuginema eelnevale laenuanalüüsile.

(3) Laenuandmise otsusele eelnev laenuanalüüs peab olema suunatud eelkõige laenusaaaja krediitvõimelisuse hindamisele. Krediitvõimelisuse hindamisel peab hoiu-laenuühistu arvesse võtma kõiki asjaolusid, mis võivad mõjutada laenu tagasimaksmise tõenäosust. Laenuanalüüsi sisu ja ulatus peab sõltuma laenu suurusest, laenutootest, laenusaaajast ja sellest, kui oluline mõju on analüüsitava laenul hoiu-laenuühistule tervikuna ja kui suurt riski see laen kujutab.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud põhimõtete rakendamiseks peab hoiu-laenuühistu koguma kogu laenuperioodi jooksul informatsiooni laenusaaajatelt nende laenukoormuse ja maksekohustuste täitmise kohta ning kasutama neid andmeid liikmete jaoks mõistliku laenukoormuse arvutamiseks. Nimetatud andmete säilitamisel lähtutakse raamatupidamise seaduses sätestatud tähtaegadest.

(5) Hoiu-laenuühistu on kohustatud informeerima laenuvõtjat võimalikest riskidest laenude võtmisel.

(6) Hoiu-laenuühistu üldkoosoleku otsusega määratud piirmäärast suuremate laenude andmine ja pikendamine toimub laenukomitee igakordse otsuse või üldkoosoleku otsuse alusel, kui hoiu-laenuühistus ei ole laenukomiteed moodustatud.

(7) Laenu andmine hoiu-laenuühistu liikmest juhatuse, nõukogu või revisjonikomisjoni liikmele ja nendega samaväärset majanduslikku huvi omavatele isikutele võib toimuda ainult üldkoosoleku otsusega ettenähtud korras.

(8) Hoiu-laenuühistu võib hüpoteegiga tagatud laene välja anda tähtajaga kuni kümme aastat ja muid laene tähtajaga kuni viis aastat.

(9) Ühele hoiu-laenuühistu liikmele antud laenude summa kokku ei tohi ületada selle liikme tasutud osamaksu rohkem kui 20-kordselt ega 20 protsenti hoiu-laenuühistu omakapitalist.»;

16)paragrahvi 29 lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

«(5) Laenukomitee liikmeks ei või olla nõukogu ega revisjonikomisjoni liige ega audiitor. Põhikirjas võib ette näha muid lisanõudeid laenukomitee liikmetele.

(6) Laenukomitee liikmed valivad enda hulgast esimehe, kes korraldab laenukomitee tegevust. Laenukomitee esimeheks ei tohi olla hoiu-laenuühistu juhatuse esimees.»;

17)paragrahv 31 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 31. Hoiu-laenuühistu sise-eeskirjad, protseduurireglid ja riskide juhtimise nõuded

(1) Hoiu-laenuühistus peavad olema kehtestatud tema juhtide ja töötajate tegevust reguleerivad sise-eeskirjad ja protseduurireglid. Sise-eeskirjad ja protseduurireglid kehtestatakse hoiu-laenuühistu tegevust reguleerivate õigusaktide ja hoiu-laenuühistu juhtimisorganite otsuste täitmise tagamiseks.

(2) Hoiu-laenuühistu sise-eeskirjad ja protseduurireglid peavad muu hulgas kindlaks määrama:

1) hoiu-laenuühistu ning hoiu-laenuühistu juhatuse ja nõukogu liikmete ning töötajate isiklike majanduslike huvide konfliktide vältimise korra;
2) hoiu-laenuühistu sisese informatsiooni ja dokumentide liikumise korra;
3) tehingute tegemise korra hoiu-laenuühistu nimel ja arvel ning klientide nimel ja arvel;
4) alluvussuhted ja õiguste üleandmise korra, sätestades funktsioonide lahususe hoiu-laenuühistu nimel kohustuste võtmisel, väljamaksete tegemisel, tehingute kajastamisel raamatupidamises ja aruandluses ning tehingute riskide hindamisel.

(3) Hoiu-laenuühistu nimel tegutsev isik ei või esindada hoiu-laenuühistut tehingute tegemisel ning õigusvaidluste pidamisel kolmanda isikuga, kelle suhtes hoiu-laenuühistu nimel tegutseval isikul või temaga samaväärset majanduslikku huvi omavatel isikutel on isiklike majanduslikke huvisid.

(4) Hoiu-laenuühistu ei või võtta ülemääraseid riske, mis võivad ohtu seada tema maksevõimelisuse.

(5) Hoiu-laenuühistul peavad olema piisavad ja tema tegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse astmega proportsionaalsed riskide tuvastamise, mõõtmise ning juhtimise strateegiad ja protseduurid, mis tagavad riskide objektiivse kontrollimise, juhtimise ja hindamise. Hoiu-laenuühistu riskijuhtimise üldpõhimõtted kinnitab üldkoosolek ning neid vaadatakse läbi ja ajakohastatakse regulaarselt.

(6) Hoiu-laenuühistu riskijuhtimise üldpõhimõtted peavad kindlaks määrama tema krediitpoliitika eesmärgid, riskide hindamise kriteeriumid, tagatiste võtmise ja hindamise printsiibid, laenu andmise ja refinantseerimise printsiibid, laenude andmise pädevuse ja vastavate otsuste tegemise korraldamise.»;

18)paragrahvi 32 lõiget 1 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

«9) kooskõlas § 19 lõikes 1 sätestatuga ühistust väljaastunud või ühistust väljaarvatud liikmega lepingu lõpetamise tingimuste ja korra kehtestamine.»;

19)paragrahv 35 tunnistatakse kehtetuks;

20)paragrahvi 41 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

«(4) Hoiu-laenuühistu auditeerimise käigus peab audiitor kontrollima käesoleva seaduse §-des 27 ja 28 sätestatud nõuete täitmist ning esitama hoiu-laenuühistule aruande, milles avaldab arvamust nende nõuete järgimise kohta.»;

21)paragrahvi 42 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Hoiu-laenuühistu võib ühineda üldkoosoleku otsuse alusel. Ühinemine võib toimuda uue hoiu-laenuühistu asutamise või hoiu-laenuühistu ühinemise teel teise hoiu-laenuühistuga.»;

22)paragrahvi 46 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

«(4) Enne 2010. aasta 1. juulit asutatud hoiu-laenuühistud peavad oma tegevuse 2010. aasta 1. juulil jõustunud käesoleva seaduse redaktsiooniga kooskõlla viima hiljemalt 2011. aasta 1. juuliks.»

§ 2. Krediitiasutuste seaduses(RT I 1999, 23, 349; 2010, 26, 129) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 39 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(3) Ühistupanga asutamisel ei kohaldata hoiu-laenuühistu seaduse §-s 5, § 7 lõike 2 punktis 1 ja § 10 lõike 1 punktis 1 sätestatut.»;

2)paragrahvi 41 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(4) Audiitor koostab ühinemislepingu ja -aruande kontrollimise kohta aruande ja annab oma arvamuse selle kohta, kas asutatava ühistupanga osakapital ja neto-omavahendite suurus vastab käesoleva seaduse ja selle alusel välja antud õigusaktide nõuetele.»;

3)paragrahvi 42 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«3) organ, kes kehtestab ühistupanga liikmetega tehingute tegemise ja liikme vastu nõude esitamise korra.»;

4)seadust täiendatakse §-ga 42¹ järgmises sõnastuses:

«§ 42¹. Ühistupanga liikmed

(1) Ühistupanga liikmetele ei kohaldata hoiu-laenuühistu seaduse §-s 17 sätestatut.

(2) Ühistupanga liikmeks vastuvõtmise otsustab isiku avalduse alusel ühistupanga juhatus, kui põhikirjaga ei ole seda õigust antud nõukogule.

(3) Ühistupanga liikmel on õigus ühistust väljaastumisel või väljaarvamisel tagasi saada tasutud osamaks, kui tal ei ole ühistupanga ees täitmata sissenõutavaks muutunud kohustusi.

(4) Osamaks tuleb välja maksta liikmelisuse lõppemisest arvates kolme aasta jooksul, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud lühemat tähtaega. Üldkoosolek võib määrata uue mõistlikult vajaliku tähtaja osamaksu väljamaksmiseks, kui pärast väljamakse tegemist ühistupanga omavahendid ei ole piisavad käesoleva seaduse § 71 lõikes 1 nimetatud usaldatavusnormatiivide ja muude käesoleva seaduse ning selle alusel kehtestatud nõuete täitmiseks.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud kohaldatakse ka surnud liikme pärijatele, kui pärijad ei saa ühistu liikmeks.

(6) Ühistupanga liikmetele ei kohaldata tulundusühistuseaduse §-des 33–37 sätestatud.»;

5)paragrahv 43 tunnistatakse kehtetuks;

6)seadust täiendatakse §-ga 141⁷järgmises sõnastuses:

«§ 141⁷. Hoiu-laenuühistute ja ühistupankade tegevuse kooskõlla viimine 2010. aasta 1. juulil jõustunud nõuetega

Enne 2010. aasta 1. juulit asutatud hoiu-laenuühistud ja ühistupangad peavad oma tegevuse 2010. aasta 1. juulil jõustunud käesoleva seaduse redaktsiooniga kooskõlla viima hiljemalt 2011. aasta 1. juuliks. Kuni tegevuse ja dokumentide vastavusse viimiseni nimetatud seaduse redaktsiooniga peavad hoiu-laenuühistu ja ühistupanga tegevus ning dokumendid vastama kuni 2010. aasta 1. juulini kehtinud õigusaktidele.»

§ 3. Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduses(RT I 2010, 2, 3; 22, 108) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

«(7) Hoiu-laenuühistu, kes osutab makseteenuseid, on makseteenuse osutaja käesoleva seaduse tähenduses ja talle kohaldatakse käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides makseteenuse osutaja kohta sätestatud käesolevas seaduses ja hoiu-laenuühistu seaduses ettenähtud erisustega. Hoiu-laenuühistu suhtes ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõike 1 teises lauses sätestatud.»;

2)paragrahvi 11 lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Äriühing võib mitte järgida ja tema tegevuse suhtes ei kohaldata käesoleva seaduse 2.–10. peatükis sätestatud nõudeid, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 47–49 äriühingu juhatuse ja nõukogu liikmete (edaspidi *juhid*) ja töötajate, §-s 79 varade hoidmise ning § 82 lõigetes 3 ja 4 aruandluse kohta sätestatud, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:»;

3)paragrahvi 12 lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Äriühing, kelle väljastatud e-raha seadmele salvestatav maksimaalne summa on 150 eurot, võib mitte järgida ja tema tegevuse suhtes ei kohaldata käesoleva seaduse 2.–10. peatükis sätestatud nõudeid, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 46–49 äriühingu juhtide ja töötajate ning § 82 lõigetes 3 ja 5 aruandluse kohta sätestatud, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:»;

4)paragrahvi 47 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

5)paragrahvi 130 lõikes 2 asendatakse sõnad «nelja kuu» sõnadega «üheksa kuu»;

6)paragrahvi 130 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(5) Isikud, kes on osutanud makseteenuseid või nendega samaväärseid teenuseid käesoleva seaduse tähenduses enne käesoleva seaduse jõustumist, võivad jätkata nimetatud teenuste osutamist ilma käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud luba või §-s 14 sätestatud tegevusluba omamata kuni 2011. aasta 30. aprillini.»

§ 4. Finantsinspektsiooni seaduses(RT I 2001, 48, 267; 2010, 22, 108) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 45³lõikesse 2 lisatakse sõnade «väärtpaberiarveldussüsteemi korraldaja,» järele sõna «makseasutuse,»;

2)paragrahvi 45³täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

«(5) Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse §-s 13 sätestatud loa taotlemisel tasutakse menetlustasu 300 eurot.»

§ 5. Seaduse jõustumine

- (1) Käesolev seadus jõustub 2010. aasta 1. juulil.
- (2) Käesoleva seaduse § 3 punktid 2–6 ja § 4 jõustuvad kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.
- (3) Käesoleva seaduse § 1 punkt 13 jõustub 2011. aasta 1. juulil.

Riigikogu aseesimees Keit PENTUS